

TELAŠĆICA
Park prirode
Nature Park

PRILOG I

SPECIFIKACIJE ZA IZRADU STUDIJE/AKCIJSKOG PLANA
UPRAVLJANJA POSJETITELJIMA

SPECIFIKACIJE ZA IZRADU AKCIJSKOG PLANA UPRAVLJANJA POSJETITELJIMA

Problematika područja

U skladu sa svjetskim trendom sve većeg broja ekološki osviještenih turista koji tragaju za autentičnim doživljajem, broj posjeta parkovima prirode u Hrvatskoj u posljednjih je nekoliko godina u stalnom porastu. Stoga se javlja potreba za učinkovitim upravljanjem kako bi se zadovoljile potrebe posjetitelja te, istovremeno, ublažio njihov negativan utjecaj na prirodne i kulturne resurse.

Područje Parka prirode Telašćica godišnje posjeti oko 100.000 osoba. Najviše gostiju dolazi tijekom srpnja i kolovoza kada se može naći i do 2000 posjetitelja dnevno, prvenstveno koncentriranih u zoni uvala Mir kao centralnog dijela posjeta Parku prirode. Ovakvo visoko opterećenje ostavlja utjecaj i na prirodne resurse i na doživljaj posjetitelja, što u konačnici otežava ostvarivanje ciljeva zaštite prirode i vizije održivog turizma.

Istraživanje posjetitelja, u kojem je ciljana skupina bio segment izletničkog turizma (jednodnevni izleti u Park prirode organiziranim brodarskim turama s kopna), pokazalo je da čak dvije trećine posjetitelja percipira gužvu te polovicu od toga broja gužva i smeta. Ovo znači da je od ukupnog broja posjetitelja 33 % njih u fazi iritacije, dok ih je još toliko blizu zone iritiranja. Upravljanje gužvom među posjetiteljima, procesima ukrcaja i iskrcaja, informiranjem, signalizacijom i orijentacijom, distribucijom posjetitelja i sl. su teme čiju je problematika nužno riješiti u dolazećem razdoblju.

SMJERNICE ZA IZRADU AKCIJSKOG PLANA

Prema smjernicama izdanim od Hrvatske agencije za okoliš i prirodu Akcijski plan upravljanja posjetiteljima u Parku prirode Telašćica smatra se dijelom plana upravljanja te predstavlja zasebni akcijski plan kao dodatak planu upravljanja.

Izrađuje se prema istim principima prilagodljivog upravljanja i participatornog planiranja te sadrži dijelove istovjetne planu upravljanja (*evaluacija stanja, ciljevi specifičnog segmenta upravljanja, aktivnosti i pokazatelje učinka*).

U okviru izrade Akcijskog plana upravljanja posjetiteljima potrebno je napraviti analizu postojećih planskih i upravljačkih dokumenata te aktivnosti javne ustanove vezanih uz posjećivanje i turizam. Ta analiza predstavlja evaluaciju svih tema (1-5) navedenih u nastavku. Temeljem evaluacije potrebno je odrediti da li je pojedina tema relevantna za područje Parka prirode te je li potrebno planirati aktivnosti u okviru akcijskog plana, a ukoliko pojedina tema nije relevantna, to je potrebno obrazložiti. Sve teme se sagledavaju u kontekstu posjećivanja i turizma iako su povezane i s ostalim područjima djelovanja Javne ustanove.

Prilikom evaluacije analizira se sadržaj niže navedenih planskih i upravljačkih dokumenata na temu posjećivanja:

- Planski i izvještajni dokumenti (*Plan upravljanja, Plan održivog turizma, studije povezane s kapacitetom prostora i/ili posjećivanjem, Godišnji programi i Izvještaji o izvršenju godišnjeg programa*)
- Prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode Telašćica
- Dokumenti i akti vezani uz međunarodne dezinacije (*ako je relevantno*)
- Postojeće procjene učinkovitosti upravljanja zaštićenim područjem (npr. METT 2012., 2014., 2016.)
- Postojeći akti i interni dokumenti JU (*Pravilnici, Odluke, protokoli, programi i slično*)

Tema 1: Infrastruktura i kapaciteti za upravljanje posjetiteljima

- Baza podataka postojećih turističkih objekata JU i drugih subjekata
- Kapaciteti za upravljanje posjetiteljima JU (*ljudski resursi, kvalifikacije zaposlenih, sredstva za upravljanje posjetiteljima*)
- Prepoznavanje načina odsjedanja u Parku prirode ili okolici koji su u skladu s razvojem lokalne zajednice i zaštitom vrijednosti
- Postojeća infrastruktura i način transporta posjetitelja (*označene staze i postavljene putokaze/smjerokaze, dostupnost za osobe s invaliditetom, organizirani prijevoz i sl.*)

- Definirano i oglašeno radno vrijeme (*pojedinih objekata unutar zaštićenog područja te vremenski okvir kada je moguće izvođenje programa za posjetitelje*)
- Uspostava kontrole ulaznih točaka posjetitelja
- Programi za rizične situacije (*u slučaju nesreće, požara i sličnih situacija*)
- Rješavanje zbrinjavanja otpada uključujući reciklažu te zbrinjavanja otpadnih voda turističkih objekata (*kroz suradnju s nadležnim subjektima*)
- Postavljanje temelja za određivanje cijena usluga i koncesijskih odobrenja JU

Tema 2: Postojeća ograničenja i/ili preporuke aktivnosti vezane uz zaštitu i prezentaciju vrijednosti

- Postavljanje preporuka i/ili ograničenja broja i tipa aktivnosti posjetitelja (*primjerice koje su poželjne, koje nepoželjne aktivnosti, u kojem broju i vremenskom razdoblju*) te definiranje rješenja za konflikte u tipu korištenja između različitih vidova rekreacije i/ili aktivnosti koje nisu rekreativne (*primjerice planinari i biciklisti na istim stazama*)
- Procjena i određivanje kapaciteta i s tim povezane regulative (*vezane uz broj posjetitelja i/ili grupa i sl. i to vremenska i prostorna ograničenja*)
- Uspostava sistema rezervacije usklađenog s kapacitetima
- Analiza prostornog i vremenskog rasporeda i protoka posjetitelja
- Definiranje ograničenja buke, svjetlosnog zagađenja, korištenja vode u infrastrukturnim objektima i sl.
- Postavljanje kriterija/uvjeta za izdavanje koncesija i koncesijskih odobrenja
- Informiranje posjetitelja o pravilima ponašanja, ograničenjima i preporučenim aktivnostima

Tema 2a: Monitoring posjećivanja

- Uspostava monitoringa utjecaja posjećivanja na vrijednosti zbog kojih je područje zaštićeno
- Uspostava monitoringa posjetitelja (*broja, sociodemografske strukture, načina korištenja i utjecaja na zaštićeno područje i sl.*) te monitoringa zadovoljstva i motivacije posjetitelja

Tema 3: Usluge i programi za posjetitelje

- Baza podataka postojećih turističkih usluga i djelatnosti JU i drugih subjekata koje provode aktivnosti
- Uspostava turističke usluge i djelatnosti (*prodaja suvenira, hrane i sl.*) i procjena da li su usluge usklađene s konceptima održivog razvoja lokalne zajednice
- Uspostava edukacijskih i interpretacijskih programa, vođenja i izleta JU i drugih subjekata koji organiziraju te aktivnosti u Parku prirode (*posebno sagledati da li su osnovani na pravilnoj prezentaciji i promociji vrijednosti zbog kojih je područje zaštićeno*)
- Materijali vezani uz edukaciju i interpretaciju

Tema 4: Suradnja s dionicima vezana uz posjećivanje odnosno turizam

- Suradnja s dionicima vezana uz posjećivanje i turizam u Parku prirode (*posebno sagledati suradnju s lokalnim stanovništvom, lokalnim dionicima povezanim s turizmom i ostalim dionicima iz sektora turizma*)
- Analiza ekonomskog i socioekonomskog utjecaja posjećivanja i turizma na lokalnu zajednicu

Tema 5: Komunikacija prema posjetiteljima

- Kontinuirano podizanje svijesti javnosti vezano uz vrijednosti područja, zaštitu prirode i prirodne vrijednosti općenito u Hrvatskoj ili šire s tim povezana organizacija događanja, festivala i sl.
- Revizija komunikacijske strategije ili uspostava kanala komunikacije za posjećivanje i turizam
- Izrada marketinškog plana (*analiza tržišta, definiranje proizvoda i sistema oglašavanja ponuda i usluga*)
- Vizualni identitet i s tim usklađena rješenja za infrastrukturu, materijale i usluge
- Uspostava programa donacija i usvajanja
- Materijali vezani uz promociju